

#športajmoinberimo

nacionalni medresorski program za spodbujanje
branja med mladimi športniki
#verjemivproces #beremoskupaj #beremozrazlogom



#športajmoinberimo: kaj brati, da diši po športu?

V *Evropskem tednu športa 2020* smo za mlade športnike in športnice pripravili srečanja v splošnih knjižnicah z njihovimi vzorniki, vrhunskimi športniki in športnicami. Na srečanjih **#športajmoinberimo** je beseda med mladimi športniki in športnicami in njihovimi vzorniki tekla o športni karieri, most med mladimi in odraslimi pa je gradila knjiga. Dogajanje je bilo predstavljeno tudi v reviji [Bukla](#).

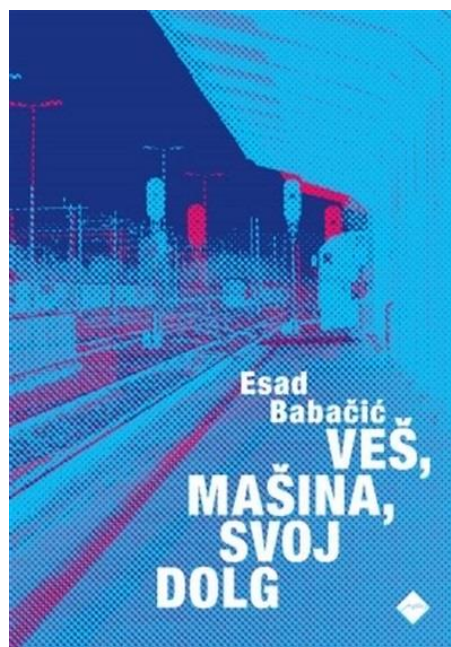
Kdaj, zakaj in kaj brati so bila le tri vprašanja, ki so prinesla toliko odgovorov, kot je bilo sodelujočih vrhunskih športnikov. Vsem pa je bilo skupno prepričanje o motivacijski moči knjige. Zato bomo od novembra naprej v **novi rubriki #športajmoinberimo vsak mesec predstavljali knjige** za otroke, mlade in odrasle. Izbirali bomo med knjigami, ki jih radi berejo vsi, ki radi berejo, zlasti pa bomo pozorni na knjige, ki so lahko zanimive tudi za tiste, ki imamo neizmerno radi šport. Pozorni bomo na to, kar so sporočili naši vrhunski športniki, da nam branje lahko pomaga na naši športni, akademski in osebni poti. Tudi in predvsem takrat, ko ne gre gladko in navzgor.

Za mladino in odrasle:

Knjiga **Veš, mašina, svoj dolg** Esada Babiča je prejela letošnjo [Rožančevo nagrado](#).

Eseji **Veš, mašina, svoj dolg** bralcu prinašajo iskrivo preizpraševanje o smislu današnjega časa, o uporništvu, izražanju drugačnega mnenja z rimami in drugačno glasbo ter razmišljanje o Jugoslaviji. Športnika najbolj pritegnejo besede, ki športna razmišljanja, izkušnje, poglede prelijejo na knjižne strani kot bi jih nekdo napisal točno za nas. »Včasih ne smeš pokazati, včasih je treba samo čakati.«

»Nekateri ljudje so učenci, tudi ko se zdi, da že vse vedo. Učenci srca, bi lahko rekli. Kobe se je učil in želel nadaljevati z učenjem. In še nekaj je bilo pomembno: najprej je moral premagati samega sebe. Tudi zvezdnika v sebi, ki mu je nadel vsemogoča bremena. To je bil predpogoj, da se je lahko spopadel z nasprotnikom. Zato lahko razumem Račo. Inspiracija je nekaj, kar se s časom izgubi, iztroši, tako kot vse v tem življenju. Le redki so, ki postanejo inspiracija. In igrajo kot bi bili inspiracija. Tako je igral Kobe, še posebej, ko je bilo potrebno zmagati. Poznal je pot od dečka, ki ni mogel zadeti, pa če se je še tako trudil, do igralca, ki je



#športajmoinberimo

nacionalni medresorski program za spodbujanje
branja med mladimi športniki
#verjemivproces #beremoskupaj #beremosrazlogom



dosegal koše z zlomljenim prstom, če je bilo treba. In najtežjih položajev, ker je tako hotel. Ker je vse v glavi in tu ni česa dodati.«

»Eni imajo prebliske, trenutke, minute, dneve, le redki pa so v ognju nenehno, brez premora. Najprej otrok, nato šport. Tako je govoril Kobe, ko je govoril o starših, ki pogosto pozabljajo, kaj je najpomembnejše, ko gre za pot športnika. Objem, tudi če zgreši cel koš, in vera, da bo nekoč zadel.«

V trenutkih obupa na športni, akademski ali osebni življenjski poti imajo lahko takšne besede moč. Včasih zadostuje že, če takšno besedilo ponudimo v branje mlademu, odraščajočemu posamezniku, še boljše pa je, če se z njim o prebranem pogovorimo. Za vse, ki spremljamo mlade športnike na njihovi poti, so lahko ti eseji izjemen pripomoček. Tudi če ne vemo, kako bi jim sami povedali. Morda skupaj beremo.

»Bil je mojster predvidevanja, kar pomeni, da je bil vedno korak pred vsemi. Preprosto, videl je igro kot šahovsko ploščo. Kljub malce slabšemu metu, zaradi katerega smo si ga včasih malo privoščili, je bil absoluten vladar terena. In tudi v obrambi se je venomer postavil tako, da se je bilo težko prebiti mimo njega. Imel je tisto, čemur pravimo košarkarska inteligenca, o kateri bi lahko razpravljali ure in ure, pa ne bi mogli prodreti do jasnega pomena te besedne zveze«.

Knjiga ima 33 kratkih esejev. Nekateri imajo več športnega duha, drugi manj.

- Knjiga je izšla pri Cankarjevi založbi.
- Člani splošnih knjižnic si jo lahko izposodijo v naslednjih knjižnicah:
<https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/14100995>.
- Kupimo jo lahko v [spletni trgovini knjigarne Mladinska knjiga](#).
- Več informacij o knjigi najdete na <https://www.esadbabacic.si/knjigarna/ves-masina-svoj-dolg> ali <https://www.dobreknjige.si/Knjiga.aspx?knjiga=7863>.
- Knjiga je izšla v okviru knjižnega programa, ki ga sofinancira Javna agencija za knjigo.

Za otroke:

Za osvajanje bogatega sveta črk in besed, za pot v veselje do branja, pa tudi za spoznavanje različnih športov, za veselje do športa in gibanja ter tudi za začetek »resnejše« športne poti, je bistveno, da poteka sproščeno in igrivo. To že v naslovu nakazuje pesniška zbirka **Andreja Rozman Roza: Rimuzine in črkolazen**, dobitnica letošnje [večernice](#), nagrade za **najboljše mladinsko delo**, ki je izšlo v minulem letu. Kaj pomeni ta pesniška zbirka izjemnega ustvarjalca za širši literarni prostor, lahko preberemo reviji o knjigah [Bukli](#).

*»Zmago noče se igrati,
zmeraj hoče tekmovali.*

#športajmoinberimo

nacionalni medresorski program za spodbujanje
branja med mladimi športniki
#verjemivproces #beremoskupaj #beremosrazlogom

*Poraza nikoli ne prizna,
in če je treba, goljufa,
nasprotnike spotika, brca,
kriči, če njega kdo okrca,
in nikomur ne pomaga,
zanima ga le to, da zмага.
Premagal je že čisto vse
in izgubil vse prijatelje,
da proste dni preživlja sam
sredi pokalov in priznanj.»*

Za našo rubriko je knjiga izjemna, saj nam mojstrsko približa vsebine kot so npr. *fair play*, spoštovanje, pogovor, sodelovanje. O teh temah lahko skozi poezijo spregovorimo z otroki, pa tudi z mladimi in odraslimi. To je univerzalni jezik poezije. Različne raziskave športne psihologije, mladostniškega in otroškega vedenja v športu ter tudi posamezne poteze nekaterih panožnih zvez (npr. rdeči karton za navijače) sporočajo, da je biti zmagovalac v športu (pre)cenjena in preveč zahtevana stvar. Pesem zmagovalcu nameni tudi Andrej Rozman Roza.

Izvrstne in duhovite ilustracije Zvonka Čoha so lahko še dodatna motivacija za pogovor z mladimi ob pesmih na izbrano temo. Z množico drobnih detajlov prinašajo eno in tisoč priložnosti za pogovor.

Strah je del našega življenja, otroci na športni poti se srečajo z njim v primežu pričakovanj drugih in lastne samopodobe. Pogosto ga je opaziti tudi pri najstnikih in včasih lahko kratka pesem na vratih garderobe ali na fb-strani kluba ali šole pomeni za otroka, najstnika in tudi odraslega, da je nekomu mar. In da obstaja način, kako premagati strah. Eden od načinov je začinjen s ščepcem humorja, kot nam ga ponudi tudi pesnik (za pokušino je tu le prva kitica, cela pesem pa v knjigi).

*»Če nas je strah, se reče po domače,
da nam srce je padlo v hlače.
V hlačah pa, kot sami veste,
so sami sramežljivi organi*



#športajmoinberimo

nacionalni medresorski program za spodbujanje
branja med mladimi športniki
#verjemivproces #beremoskupaj #beremozrazlogom



*In ko med njih nam pade srce,
vsemu svetu se s tem odpove,
se na toplo in varno skrije
in pri naši zadnji plati tiho bije.«*

In ko ne vemo več, zakaj se sploh še pogovarjati, je tukaj pesem ***Nekaj ti moram povedati***. Morala bi postati obvezna za vse na športni poti, od najmlajšega do najstarejšega, od trenerja, športnega pedagoga, do atija, mame, tete, strica, babice in sodnika.

- Knjiga je izšla pri Mladinski knjigi.
- Člani splošnih knjižnic si jo lahko izposodijo v naslednjih knjižnicah: <https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/298488320>,
- kupite pa jo lahko v spletnih knjigarnah Mladinske knjige <https://www.emka.si/webapp/wcs/stores/servlet/sl/emkasi/rimuzina-in-%C4%8Drkolazen-p-9789610154044> in Sveta knjige <https://www.svetknjige.si/izdelek/23009/rimuzine-in-crkolazen>
- Več o knjigi lahko preberete tudi v reviji Otrok in knjiga (avtorica prispevka je Gaja Kos), ki jo izdaja Mariborska knjižnica.

[Pripravili: dr. Sabina Fras Popovič, Center za spodbujanje bralne pismenosti, Mariborska knjižnica, in Nives Markun Puhan, Zavod RS za šolstvo](#)

#športajmoinberimo je program, ki ga vodi Mariborska knjižnica v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije – združenjem športnih zvez, Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Zavodom RS za šolstvo, Javno agencijo za knjigo RS, Mestno knjižnico Ljubljana, Pionirsko – centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Združenjem splošnih knjižnic ter projektoma Kulturni bazar in Nacionalni mesec skupnega branja.